

Liber Secundus

Institutionis modus.

Capitulum. LVJ.

Dubius modis heredes instituuntur. s. verbis directis et verbis inflexis, idest obliquis, directis verbis ut dicendo. *M. si filius meus sit mihi heres.* verbis inflexis: ut. *M. filius meus mihi heredem instituo.* Heredes instituuntur a certo tpe ad certum tempus in certam rem et in certam quantitate. Instituuntur et vel sub conditione possibili, quia impossibilis conditio institutioibus et legatibus fidei commissis et libertatibus pro non facto habentur.

Exheredatio heredum.

Capitulum. LVII.

Filij. ciiij. & causis exheredantur

Exheredatur filij, xiiij. de causis. Primo si legitimam uxorem patris violant. Secundo si indebite testimonium patris impediunt. Tertio si inlicitis pro patre fideiubere nolunt. Quarto si patrem indebite captiuant. Quinto si ab honesta captiuitate patrem non liberant. Sexto si bona paterna dilapidant. Septimo si patri necessaria non ministrant. Octauo si contra patrem criminaliter agunt. Nonno si patrem suum sine causa vituperant. Decimo si patrem verberant. Undecimo si patrem vulnerant. Duodecimo si patri mortem machinantur. Tertiodecimo si filij degenerant et hystriones fiant. Quartodecimo si efficiuntur fures et latrones.

Exheredatio filiarum.

Capitulum. LVIII.

Exheredatur filia filia quando degenerat, hoc est quando annos xv. annos meretricatur. Si vero post, tunc perdit honorem sed non hereditatem. Si post. xvij. annum ducit virum legitimum sine voluntate parentum: tunc non perdit res neque honorem. Si autem per dyodemum annum sine voluntate parentum ducit virum, demeretur paternas res sed non honorem. Et nota quod omne Jus quod habent liberi, idest filij et filie primi gradus. Idem Jus habent filij et filie secundi gradus scilicet nepotes et neptes. Quia omnes illi in loca patrum et matrum succedunt. Nec iure nouo est aliqua differentia inter filium et filiam in institutione heredis aut successione hereditatum. Sed quid si quis simpliciter dicat. *M. filie mee relinquo omnia bona.* verum valeat illud testamentum, dico quod non quia nec iure legatibus nec iure institutionis relinquit. Si autem quis dicat. *A. heredem mihi instituo et illi omnia bona mea relinquo.* Tunc valeat testamentum: quia sic iure institutionis bona illa videntur esse relicta. Queritur Aliquis habuit plures uxores: et ex qualibet pueros generauit. Quomodo instituet illos. Dico in bonis paternis omnes illos pueros equaliter instituet, sed in bonis maternis quilibet succedit sue matri. Et econ

fo. XXIII.
Summe Raymundi De iure rerum.

uerso de vxore que habuit plures viros. Si autē vir & mulier res si-
mul elaborauerunt vel emerunt in his bonis solum liberi amborum
instituantur. Potest etiam testator cōmittere fidei alterius testam-
ti sui factionē sic dicendo. *M. heredē instituo & fidei ipsius integra-*
liter committo omnem testamenti mei factionem. tamen peto vt il-
li. vel illi hoc ante alios testetur.

Substitutio.

Capitulum. LIX.

Substitutio est secundaria & conditionalis institutio. Conti-
net em̄ in se constitutio substitutionez. Verbi gr̄a. *M. filium*
meum heredē instituo. & si ipse non erit heres. qz forte preue-
nietur morte: vel qz non vult hereditatē adire. Tunc AD. sit heres.
Dicitur autē substitutio quasi subitus vel p^o alium institutio. Sub-
stitutionum alia obliqua. & alia directa. Obliqua est per quā quis
capit hereditatem alio mediante. vt sic dicendo. *M. heredem michi*
instituo. Sed rogo eum per fidei commissum. vt statim adita here-
ditate restituat eam M. filio meo. Directa substitutio est per quam
quis capit hereditatē nullo alio mediante. vt sic *M. heredē mibi in-*
stituo. & si ipse nō erit heres: vt si ante aditam hereditatem decesse-
rit. tunc AD. sit heres. Et illa directa diuiditur in quattuor species.
Est em̄ vna vulgaris. alia pupillaris. alia exemplaris. alia breuilo-
qua. Vulgaris est que a quolibet de vulgo fieri potest per vba ne-
gatiua. vt verbi gr̄a. *M. heredem mibi instituo. & si ipse non erit he-*
res. tunc AD. sit heres. Pupillaris institutio est que fit per verba af-
firmatiua de pupillari etate & nō de pubere. vt *M. meum filium im-*
pubem mibi heredē instituo. & si ipse in pupillari etate decesserit tē C
filius meus vñ nepotē meus sibi instituo. Exemplaris substitutio fit ab
vtrōq; parente filio sane mentis vel furioso vñ mēte capto existenti
in potestate vel non existenti puberi vñ maiori. Si tñ impubes fit fu-
riosus. tunc puidetur ei p pupillare substitutionē tanq; pupillo nō
p emancipationē tanq; furioso. vt sit potius etati qm demencie cō-
sulendum. Debet etiā testator certas psonas furioso substituē. Nā
si furiosus liberos habet. illos ei primo substituet. Si non habet li-
beros tunc fratres eius sibi substituat. Si nec filios nec fratres. tē
substituet quē voluerit. vt. *M. filium meum furiosum mibi heredē*
instituo & si ipse decesserit añq; san^o sit. tē. AD. fili^o ei^o erit heres & si fi-
lius nō habz. tē. M. si ei^o sit heres & si nō habz fr̄ez. tē B. patrum
suuz vñ aliu sibi instituo. Breuiloq substitutio ē q sub breuib^o vbis
multa comprehendit. vt sic. *AD. et. M. filios meos M. et R. filias*
meas michi heredes instituo. et eos inuicem substituo vt quando.

Substitutio
quid

Substitutio
dicitur.
Substitutio
obliqua.

Substitutio
directa.

Substitutio
directe diuisio.
Vulgaris

Pupillaris.

Exemplaris.

Breuiloqu